

Medlemsforslag ved AP Pension generalforsamling tirsdag 5. april 2022

Forslagsstillere: Marc Grønlund og Heidi P. Mann

Titel: Frasalg af investeringer i fossile selskaber der modarbejder Paris-aftalen og/eller ikke har en Paris-kompatibel forretningsmodel

Forslag: Generalforsamlingen anbefaler, at AP Pension i sin frasalgsstrategi overfor fossile selskaber (olie/gas-udvinding, kul-udvinding, kraftværker) tager udgangspunkt i en individuel og holistisk analyse af hvert selskab, men som tager udgangspunkt i at de fossile selskaber bør overholde nedenstående 3 kriterier:

- 1) At selskabet ophører med at etablere nye fossile projekter eller udvide eksisterende, herunder olie/gas-brønde, kulminer og kul-baserede kraftværker*, **, ***
- 2) At selskabets lobby-aktiviteter er i overensstemmelse med Paris-aftalen (dvs. opfylder CA100+ kriterie nr. 7****) og vurderes på mindst niveau "C" af analysefirmaet InfluenceMap*****.
- 3) At selskabet præsenterer en strategi som tydeliggør hvordan selskabets investeringsstrategi bringes i overensstemmelse med Paris-aftalens mål om maksimalt 1,5 graders global opvarmning (dvs. opfyldte CA100+ kriterie nr. 6****).

Såfremt de fossile selskaber ikke efterlever disse krav så bør aktiverne (herunder aktier og obligationer) i selskaberne i udgangspunktet afhændes. Hvis AP Pension derimod vælger at fastholde investeringer i selskaber, som ikke opfylder ovenstående kriterier, for i stedet at sætte selskaberne under skærpet observation, så skal AP Pension årligt formulere en redegørelse med en individuel begrundelse for det fortsatte ejerskab af hver af disse selskaber ud fra en "følg eller forklar" tankegang.

Uddybende Begrundelse:

AP Pension har officielt besluttet at understøtte Paris-aftalen, og dermed indrette sin investeringsstrategi efter målsætningerne i Paris-aftalen. Ét vigtigt element i en sådan strategi er at reducere investeringer i kul, olie og gasselskaber med forretningsmodeller og lobbyaktiviteter der er uforenelige med Paris-aftalen.

Jeg er derfor oprigtigt glad for, at bestyrelsen på generalforsamlingen i 2021 bakkede op om et medlemsforslag om, *"at AP Pension skal frasælge investeringer (aktier og erhvervsobligationer) i olie- og gasselskaber, der ikke har udarbejdet konkrete planer for at omstille sig i overensstemmelse med Parisaftalens målsætninger. Frasalget bør gennemføres inden udgangen af 2023."*

Det er endnu ikke meldt konkret ud, hvilke kriterier som AP Pension vil lægge til grund for en vurdering af, hvilke selskaber der skal frasælges, og hvilke selskaber der eventuelt kan beholdes. Men i takt med at viden omkring det videnskabelige grundlag for Paris-aftalen forbedres og i takt med at der tilvejebringes relevante selskabsdata, så er vi i stigende grad i stand til at definere i hvilken grad konkrete investeringer understøtter Paris-aftalen.

Eftersom AP Pension har tilsluttet sig CA100+, så virker det oplagt at tage udgangspunkt i de kriterier som er defineret i "Net Zero Company benchmark" værktøjet som løbende udvikles og opdateres af CA100+ netværket, og som kan anvendes i bedømmelsen af hvorvidt de enkelte fossile virksomheder arbejder ud fra forretningsmodeller der understøtter Paris-aftalen. Ligeledes bør anbefalingerne fra det toneangivende Internationale Energi Agenturs (IEA) seneste Net Zero by 2050 scenarie også anvendes. Disse 2 værktøjer udgør tilsammen nok det bedste datagrundlag til at træffe investeringsbeslutninger der understøtter Paris-aftalen.

Hvis AP Pension vælger at fastholde investeringer i enkelte fossile selskaber, som ikke lever helt op til disse kriterier, så forventes AP Pension at offentliggøre en årlig redegørelse med en individuel begrundelse for det fortsatte ejerskab for hver af disse selskaber.

Kilder/værktøjer:

1) Referat af ordinær generalforsamling i Foreningen AP Pension f.m.b.a. CVR 19382583 den 13. april 2021

*Kravet henholder sig til at man ifølge IEAs World Energy Outlook 2021 "Net Zero by 2050 scenariet" bliver nødt til at etablere et fuldt stop for etablering af nye fossile projekter (olie/gas-brønde, kulminer og kulbaseret elkraft) hvis man skal indfri Paris-aftalens mål om maksimalt 1,5 graders global opvarmning <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2021>

**Databaserne "Global Coal Exit List" (GCEL) og "Global Oil & Gas Exit List" (GOGEL) indeholder en fuld og opdateret oversigt over de selskaber som stadig planlægger at udvide med nye fossile projekter, og som pensions-selskabet kan agere ud fra i evalueringen af enkelt-selskaber. Se <https://coalexit.org/> og <https://gogel.org/>

***Databasen "Fossil no Future" oplister AP Pensions samlede børsnoterede investeringer indenfor den fossile sektor ifølge Mellempolitik Samvirke. Per dd. udgør disse investeringer altså omtrent 39,1 Mio Euro (291 mio DKK) fordelt på 14 obligationsinvesteringer, samt omtrent 20,1 Mio Euro (250 Mio DKK) fordelt på 18 aktieinvesteringer. Se <https://fossilnofuture.weebly.com/>

****Investor-netværket "Climate Action 100+" har udgivet værktøjet "CA100+ Net Zero Company Benchmark" som ud fra 10 indikatorer vurderer i hvilken grad selskaberne har en grøn omstillingsplan der er i tråd med Paris-aftalen. Indikator nummer 7 afdækker hvorvidt selskabets lobby-aktiviteter er i tråd med Paris-aftalens mål om maksimalt 1,5 graders global opvarmning. Benchmarket ventes opdateret i en version 1.1 i marts 2022, hvori også InfluenceMaps bedømmelse vil indgå. En bedømmelse på "over 75 point", eller bedømmelsen "C" vurderes at være i overensstemmelse med Paris-aftalen indikeret med "grønt flueben". Benchmarkets indikator nummer 6 med "grønt flueben" vurderer et selskabs strategi og investeringsplaner som tilstrækkelige for at gennemgå en grøn omstilling der er forenelig med Paris-aftalen. Se <https://www.climateaction100.org/progress/net-zero-company-benchmark/>

*****Analyser gennemført af tænketanken InfluenceMap
Se <https://lobbymap.org/filter/List-of-Companies-and-Influencers#1>

Medlemsforslag ved AP Pension generalforsamling tirsdag 5. april 2022

Forslagsstillere: Marc Grønlund og Heidi P. Mann

Titel: Øget aktivt ejerskab overfor banker der modarbejder Paris-aftalen om klimaet

Forslag: Generalforsamlingen anbefaler at AP Pension inden udgangen af 2022 udarbejder en strategi for investeringer i banker som et særskilt indsatsområde i ansvarlighedspolitikken.

En strategi for investeringer i banker bør inkludere krav der skal sikre at bankerne udarbejder en forretningsstrategi der er i overensstemmelse med Paris-aftalens mål om maksimalt 1,5 graders global opvarmning. Disse krav kan være baserede på anbefalingerne fra det Internationale Energi Agentur (IEA) beskrevet i "Net Zero by 2050 scenariet". Strategien kan både omfatte bankernes direkte investeringer, finansielle services samt kapitalforvaltning knyttet til fossile selskaber og projekter.

AP Pension anbefales så vidt muligt – med udgangspunkt i strategien – at øge det aktive ejerskab overfor banker, og AP Pension anbefales årligt at offentliggøre en redegørelse for arbejdet med aktivt ejerskab overfor banker.

Uddybende Begrundelse:

Danske Pensionselskaber herunder AP Pension indretter i stigende grad deres investeringsstrategier i overensstemmelse med målsætningerne i Paris-aftalen. Ét vigtigt element i disse strategier er en reduktion af investeringer i kul, olie og gasselskaber med forretningsmodeller og lobbyaktiviteter der er uforenelige med Paris-aftalen.

AP Pension investerer dog fortsat indirekte i fossile selskaber via pensionselskabets investeringer i danske og internationale banker, som indtil videre fortsætter med at levere finansielle ydelser til fossile selskaber, hvis forretningsmodeller er uforenelige med Paris-aftalen. Verdens 60 største banker har kanaliseret 3800 milliarder dollars ind i den fossile industri siden Paris-aftalen blev indgået i 2015 **(1)**. Kun et mindre antal banker har formuleret investeringsstrategier som helt eller delvist understøtter Paris-aftalen **(2)**. Det er uholdbart for løsningen af klimakrisen, og uden en omstilling af bankernes forretningsstrategier, risikerer bankerne at lide store økonomiske tab i takt med at den grønne omstilling accelererer og værdien af fossile aktiver falder.

AP Pension er allerede medlem af Climate Action 100+, og deltager dermed i et målrettet arbejde for at påvirke verdens 160 mest CO₂-udledende virksomheder. Finansielle Institutioner er imidlertid ikke blandt initiativets målgruppe, og der findes ikke noget internationalt investor-initiativ som arbejder med aktivt ejerskab overfor finansielle institutioner. Denne mangel skal der findes løsninger på og AP Pension bør bidrage til dette.

En strategi for bank-investeringer kan eksempelvis fokusere på nedenstående elementer som er baseret på anbefalingerne fra det Internationale Energi Agentur (IEA) beskrevet i "Net Zero by 2050 scenariet":

1) Banken bør hurtigst muligt stoppe nye forretninger (herunder aktie- og obligationsinvesteringer, långivning, underwriting* og andre finansielle ydelser) knyttet til etablering af nye fossile projekter, herunder etablering af nye olie/gas-brønde, kulminer og ny kulkraft **(3)**.

2) Banken bør hurtigst muligt, under hensyntagen til kontraktlige forpligtelser, udfase al eksisterende finansiering (herunder aktie- og obligationsinvesteringer, långivning, underwriting og andre finansielle ydelser) overfor virksomheder som planlægger udvidelse med nye fossile projekter eller kulkraft.

3) Banken bør formulere en Paris-kompatibel plan for udfasning af eksisterende forretninger (herunder

aktie- og obligationsinvesteringer, långivning, underwriting og andre finansielle ydelser) knyttet til kulminer og kulkraft, med udfasning senest i 2030 indenfor EU/OECD lande, og senest i 2040 på verdensplan. En tilsvarende plan skal formuleres for olie- og gasudvindingsselskaber med udfasning senest i 2040 indenfor EU/OECD lande, og senest i 2050 i andre lande.

4) Banken bør etablere en tilsvarende Paris-kompatibel politik for sine aktiviteter indenfor kapitalforvaltning (Asset Management), således dækkende investeringer i olie/gasselskaber, kulminer og kulkraft.

På baggrund af positionspapiret, og under behørigt hensyn til de samlede ressourcer som AP Pension har til rådighed til udførelse af aktivt ejerskab, så anbefales AP Pension så vidt muligt at øge det aktive ejerskab overfor bankerne i porteføljen.

Det kan f.eks. ske ved at AP Pension, alene eller sammen med andre investorer, eventuelt medlemmer indenfor CA100+ eller IIGCC, hurtigst muligt fremfører positionspapirets krav overfor bankerne.

AP Pension kan tillige i første omgang vælge at fokusere på de banker i sin investeringsportefølje, som er blandt de 20 internationale banker der er de største bidragydere til fossilindustrien, samt de største 5 danske banker der er indeholdt i AP Pensions investeringsportefølje. Alene AP Pensions investeringer i disse selskaber udgør en samlet investeringssum på omkring 1,38 Mia. DKK (4), se tabel 1.

Det aktive ejerskab kan desuden omfatte en individuel stillingtagen til klimaforslag der sættes til afstemning på bankernes generalforsamlinger, samt aktiv påvirkning af investeringsforvaltere, stemmerådgivere og stemmeforvaltere til at sikre en stemmeafgivelse der understøtter Paris-aftalen. Så vidt det er muligt og nødvendigt, så kan AP Pension desuden ytre sine holdninger i offentligheden, samt alene eller sammen med andre investorer, stemme imod ledelsens forslag til bestyrelsesmedlemmer, eller fremsætte aktionærforslag på bankernes generalforsamlinger.

Såfremt en bank vedvarende ikke responderer tilstrækkeligt på de forventninger som AP Pension udtrykker i sit aktive ejerskab, så kan det ultimativt overvejes, om det bør føre til frasalg af investeringer i banken.

Referencer:

1) Banking on Climate Chaos – Fossil Fuel Finance Report 2021

<https://www.ran.org/wp-content/uploads/2021/03/Banking-on-Climate-Chaos-2021.pdf>

2) Eksempler på nogle banker som allerede helt eller delvist har indfriet nogle af kravene: Credit Agricole, BNP Paribas, Société Générale, Crédit Mutuel, La Banque Postale fra Frankrig, UniCredit fra Italien og Desjardins fra Canada, men ingen amerikanske banker.

3) Kravet henholder sig til at man ifølge IEAs World Energy Outlook 2021 "Net Zero by 2050 scenariet" bliver nødt til at etablere et fuldt stop for etablering af nye fossile projekter (olie/gas-brønde, kul-miner og kul-baseret elkraft) hvis man skal indfri Paris-aftalens mål om maksimalt 1,5 graders global opvarmning

<https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2021>

4) AP Pensions aktie-investeringer (per. Dec 2021)

<https://www.appension.dk/om-ap-pension/investering/aktiver/>

*Termen underwriting anvendes i forskellige forbindelser, eksempelvis når banker ved udstedelse af virksomhedsobligationer laver en garantistillelse for værdien af de obligationer der udstedes for en virksomhed.

Tabel 1: AP Pensions investeringer i verdens "Top 20 fossil-investerende banker" & deres fossil policy, samt investeringer i de største 5 danske banker.

Bank	Land	Investeringer i fossil energi fra 2016-2021 (Mia Dollars)*	Score on new coal projects**	Score on phase out of coal projects**	AP Pension Investeringer (Mio DKK)***	
					Aktier	Obligationer
JP Morgan Chase	USA	316,74	8	0	94	Uoplyst
Citi	USA	237,48	8	4	460	Uoplyst
Wells Fargo	USA	223,35	8	0	86	Uoplyst
Bank of America	USA	198,45	8	0	228	Uoplyst
RBC	CANADA	160,13	3	0	0	Uoplyst
MUFG	JAPAN	147,74	4	0	0	Uoplyst
Barclays	UK	144,90	8	0	0	Uoplyst
Mizuho	JAPAN	123,47	6	0	0	Uoplyst
TD Bank	CANADA	121,06	1	0	0	Uoplyst
BNP Paribas	FRANKRIG	120,82	10	10	123	Uoplyst
Scotiabank	CANADA	113,85	?	?	20	Uoplyst
Morgan Stanley	USA	110,78	8	0	18	Uoplyst
HSBC	UK	110,74	8	0	0	Uoplyst
Bank of China	CHINA	101,20	2	0	0	Uoplyst
Goldman Sachs	USA	100,51	8	0	0	Uoplyst
Bank of Montreal	CANADA	97,21	?	?	17	Uoplyst
ICBC	CHINA	96,01	0	0	13	Uoplyst
SMBC	JAPAN	86,26	?	?	0	Uoplyst
Credit Suisse	SWISS	82,20	8	?	0	Uoplyst
Deutsche Bank	GERMANY	74,62	8	0	0	Uoplyst
SUM					1059	Uoplyst
Nordea Bank	DENMARK				50	Uoplyst
Danske Bank	DENMARK				156	Uoplyst
Ringkjøbing Landbobank	DENMARK				91	Uoplyst
Jyske Bank	DENMARK				0	Uoplyst
Sydbank	DENMARK				21	Uoplyst
SUM					318	Uoplyst

* Fossil Banks hjemmeside & database: <https://www.fossilbanks.org/fossil-banks>

** Reclaim Finance Coal Policy Tool: <https://coalpolicytool.org/>

Score on new coal projects:

0 (lowest ranking): No Policy on new coal projects

10 (highest ranking): Full exclusion of new coal projects

Score on Phase out of coal:

0 (lowest ranking): No announcement of coal project phase out

10 (highest ranking): Extensive global coal project phase out plan

***AP Pensions investeringer: <https://www.appension.dk/om-ap-pension/investering/aktiver/>

Medlemsforslag ved AP Pension generalforsamling tirsdag 5. april 2022

Forslagsstillere: Marc Grønlund og Heidi P. Mann

Titel: Udvidet transparens om investeringsporteføljen

Forslag: Bestyrelsen anbefales at udvide transparensen om investeringsporteføljen til at omfatte obligationer samt noterede investeringer senest ultimo 2022, samt undersøge muligheder for frasalg af unoterede investeringer i fossile brændsler

Uddybende begrundelse

AP Pension har en forbilledlig transparens mht. hvilke selskaber, der findes i den børsnoterede aktieportefølje og hvor store beløb, der på denne måde er investeret i hvert selskab **(1)**. Denne transparens er en forudsætning for at AP Pensions medlemmer kan se, hvilke selskaber, de er medejere af gennem deres pensionsopsparing. Dermed har medlemmerne også mulighed for at agere som ansvarlige medejere af selskaberne ved at anbefale AP Pensions bestyrelse at lægge pres på specifikke selskaber, som ikke har en ansvarlig forretningsstrategi og f.eks. modarbejder Paris-aftalen om klimaet. Medlemmerne kan ligeledes anbefale frasalg af selskaber, som ikke omstiller til en ansvarlig forretningsstrategi.

AP Pensions medlemmer har således – også i samarbejde med bestyrelsen - gennem årene udvist denne ansvarlighed i forhold til noterede aktieinvesteringer i f.eks. kul, olie og gasselskaber.

Medlemmerne har ikke denne mulighed for at tage ejeransvaret på sig i forhold til selskaberne i AP Pensions obligationsportefølje og i forhold til de unoterede investeringer (private equity, infrastruktur, ejendomme), da der ikke er transparens i forhold til disse investeringer. Vi medlemmer af AP Pension ved ikke, hvordan den del af vores pensionsopsparing er investeret. Vi ved således ikke hvor meget af de unoterede investeringer der er investeret i kul, olie og gasselskaber og andre selskaber, hvis forretningsmodel ikke er kompatibel med Paris-aftalen om klimaet, og vi har ingen indsigt i, om de enkelte aktiver her opfylder bestyrelsens erklærede strategi om, at investeringerne skal understøtte Paris-aftalen om klimaet.

Generelt er en væsentlig del af unoterede aktier (private equities) investeret i kul, olie og gasselskaber, og generelt er der meget lidt åbenhed om disse investeringer. Kapitalforvaltere af unoterede aktier udnytter ofte denne manglende åbenhed til at opkøbe nogle af de værste projekter i olie, kul og gas, som frasælges af de store børsnoterede selskaber, fordi projekterne ikke tåler offentlighedens søgelys **(2), (3), (4)**.

Bestyrelsen anbefales derfor, som det i dag allerede er tilfældet med de børsnoterede aktiver, at offentliggøre en liste over obligationsinvesteringer samt desuden alle unoterede investeringer opdelt i relevante sektorer og med angivelse af beløb investeret i hvert enkelt selskab. AP Pension anbefales ligeledes at undersøge om det er muligt helt eller delvist at frasælge eventuelle unoterede fossile investeringer der ikke er forenelige med Paris-aftalen, dog med behørig hensyntagen til at et frasalg ikke må koste for meget på afkastet.

Referencer:

(1) AP Pension: Investeringsfordeling på aktivklasser

<https://www.appension.dk/om-ap-pension/investering/aktiver/>

(2) IEEFA: Private equity, part of the fossil fuel problem, can play a role in its solution. 8. Dec 2021

<https://ieefa.org/private-equity-part-of-the-fossil-fuel-problem-can-play-a-role-in-its-solution/?>

(3) PRIVATE EQUITY PROPELS THE CLIMATE CRISIS. Private Equity Stakeholder Project, Oct. 2021.
https://pestakeholder.org/wp-content/uploads/2021/10/PESP_SpecialReport_ClimateCrisis_Oct2021_Final.pdf

(4) Private Equity Funds, Sensing Profit in Tumult, Are Propping Up Oil. Financial Times Oct.8, 2021.
<https://www.nytimes.com/2021/10/13/climate/private-equity-funds-oil-gas-fossil-fuels.html>